

Aikakauskirja Kasvatus

Abstraktit

Seppänen, Piia – Rinne, Risto – Riipinen, Pauliina. 2012. YLÄKOULUVALINNAT, KOULUJEN SUOSIO JA PERHEIDEN SOSIAALINEN ASEMA – LOHKOUTUUKO PERUSOPETUS KAUPUNGEISSA? Kasvatus 43 (3), 226–243.

Perheiden aktiivista roolia kouluvalinnoissa ajava politiikka perustuu Diane Reayn (2008) sanoin ”mielikuvaan ’ideaali’vanhemmasta”, jonka arvot ja pääomat ovat todellisuudessa vankasti keskiluokkaisia. Tässä artikkelissa teemme aluksi katsauksen kouluvalintapolitiikan pisimpään tutkimusperinteeseen, jossa koulun ”valitseminen” nähdään valtaan kytkeytyvänä mekanismina, jolla ylempät yhteiskuntaryhmät pyrkivät ja onnistuvat erottautumaan muista. Vaikka erot keskiluokan ja työväenluokan perheiden kyvyssä ja halussa kouluvalintoihin ovatkin huomattavat, erityisesti Englannista ja Ranskasta raportoitujen tutkimusten valossa, korostavat uusimmat tutkimukset kouluvalintojen eroja myös keskiluokan sisällä. Esittelemme tutkimuksia, joissa yhteiskuntaluokkien välillä ja sisällä erilaiset kouluvalinnat kytketään koulujen väliseen hierarkiaan ja asuinalueisiin. Artikkelissa esitellyssä empiirisessä tutkimuksessa yhteiskuntaluokka ja asuinalueidonnainen luonne näkyivät selkeästi suomalaisessa kaupunkikontekstissa, Turussa. Vanhempien, erityisesti äidin, sosiaalisen taustan yhteys lapsen yläkouluvalintoihin näkyi voimakkaimmin lapsen hakeutumisessa painotetun opetuksen luokalle, mutta selvästi myös hakemisessa oppilasalueen ulkopuoliseen kouluun. Painotettuun opetukseen tai asuinalueensa ulkopuoliseen yläkouluun hakeutuivat eniten korkeimmassa sosiaalisessa asemassa olevien vanhempien lapset, jotka asuivat torjutuimpien yläkoulujen alueilla, sekä hyvin tai kiitettävästi koulussa menestyvät oppilaat. Oppivelvollisuuskoulun jakautuminen painotetun opetuksen luokkiin ja yleisluokkiin näyttää johtavan siihen, että sosioekonomisesti, etnisesti ja koulumenestykseltään eritaustaiset lapset opiskelevat yhä vähemmän yhdessä. Postikyselyaineistomme edustaa Turussa vuonna 2010 yläkouluun siirtynyttä 12-vuotiaiden oppilaiden ikäluokkaa.

Asiasanat: Kouluvalintapolitiikka, koulutuksen tasa-arvo, kaupunkien koulumarkkinat, perheet, yhteiskuntaluokat

Jukarainen, Pirjo – Syrjäläinen, Eija – Värri, Veli-Matti. 2012. KOHTI TURVALLISTA JA HYVINVOIVAA KOULUA – VALVONTAA, VASTUUTA JA ELAMAA ERILAISUUDEN KANSSA. Kasvatus 43 (3), 244–253.

Artikkelissa tarkastellaan sitä, millainen on turvallinen koulu oppilaan kokemana, mitkä tekijät koulun arjessa aiheuttavat oppilaalle turvattomuuden tuntemuksia ja kokemuksia ja mitkä tekijät koulun arjessa lisäävät oppilaan kokemaa turvallisuuden tunnetta. Aineistonamme on yhden tamperelaisen yhtenäiskoulun 6.–9. luokan oppilaiden kirjoitelmat, jotka olemme analysoineet sisällönanalyysin avulla. Tutkimusote on narratiivinen. Tutkimustuloksiamme tarkastelemme pitkälti dikotomisesti, sillä tavoitteenamme on herättää keskustelua koulun ns. ulkoisesta ja sisäisestä turvallisuudesta. Tässä artikkelissa pääpaino on oppilaiden omien kokemusten ja elämismailman ilmiöiden kuvaamisessa ja tulkinnassa. Perustelemme artikkelissamme tarvetta kokonaisvaltaiselle näkemykselle kouluturvallisuuteen. Käsittelemme turvallisuutta ensisijassa *sosiaalisena*, osallisuuteen ja ihmisuhteisiin liittyvänä sekä *humanistis-kulttuurisena*, ihmisarvoisuuteen ja hyvinvointiin liittyvänä ilmiönä.

Asiasanat: narratiivisuus, koulukiusaaminen, oppilaan kouluhyvinvointi ja kouluturvallisuus, koulun toimintakulttuuri, oppilaan kokemusmaailma

Lauritsalo, Kirsti – Sääkslahti, Arja – Rasku-Puttonen, Helena. 2012. INTERNETIN KESKUSTELUPALSTALLA KIRJOITETAAN KOULULIIKUNNASTA: ”JA KAIKKI NÄKEE, KUN SÄ YRITÄT”. Kasvatus 43 (3), 255–267.

Tutkimuksen tarkoitus oli selvittää, minkälaisista koululiikuntaan liittyvistä tekijöistä kerrotaan internetin keskustelupalstoilla. Opetuksen kehittämiseksi ja aidon vuoropuhelun synnyttämiseksi oppilailla täytyy olla keinoja ilmaista vapaasti ajatuksiaan ja tunteitaan. Tutkimusaineisto kerättiin avoimilta keskustelupalstoilta viikolla 15 vuonna 2007 Google™ -hakukoneen avulla hakusanalla

”koululiikunta”. Ensimmäiset 200 osumaa sisälsivät yhdeksän keskustelupalstaa, jotka kaikki analysoitiin. Laadullisen sisällönanalyysin avulla keskustelujen sisällöstä eroteltiin mielipiteet, jotka liittyivät kirjoittajaan itseensä liittyviin tekijöihin (n = 247) sekä kirjoittajan ulkopuolisiin tekijöihin (n = 405). Tämä tutkimus rajattiin mielipiteisiin, joiden taustalla olivat kirjoittajaan itseensä liittyvät tekijät. Näistä lähes puolet (n = 116) käsitteli sitä, kuinka kirjoittajat kokevat liikunnan. Aineiston analyysi toi esiin kielteisiä kokemuksia, jotka esitettiin verkossa hyvin tunteikkaasti. Vastenmielisyys koululiikuntaa kohtaan näyttää syntyvän voimakkaista kielteisistä kokemuksista. Tulosten perusteella voidaan korostaa emotionaalisten tilanteiden merkitystä koululiikunnassa. Siksi liikuntakasvatuksessa tulisi kiinnittää tähänastista enemmän huomiota pedagogisiin ratkaisuihin. *Asiasanat*: koululiikunta, internetin keskustelupalstat, liikuntakokemusmalli, kirjoittajaan itseensä liittyvät tekijät

Virtanen, Anne – Penttilä, Johanna. 2012. HARJOITTELUT KASVUALUSTOINA YLIOPISTO-OPISKELIJOIDEN OSAAMISEN KONKRETISOITUMISELLE JA UUSIEN TAITOJEN OPPIMISELLE. Kasvatus 43 (3), 268–278.

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, mitä yliopisto-opiskelijat kokevat oppivansa opintoihinsa liittyvien harjoittelujen aikana ja verrata tätä muun yliopistokoulutuksen aikana opittuun. Tutkimuksessa hyödynnetään kolmea aineistoa, jotka on kerätty eri pääaineiden opiskelijoilta haastatteluiden ja kyselyiden avulla vuosina 2009–2010. Tulosten mukaan harjoittelu konkretisoi opiskelijoiden siihen saakka kertyneen osaamisen, mikä näyttää kasvattavan merkittävästi opiskelijoiden itseluottamusta ja -tuntemusta osaamistaan kohtaan. Opiskelijat ilmaisevat oppineensa harjoitteluissa myös runsaasti käytäntöä, joka taitojen tasolla tarkasteltuna koostuu yhteistyö- ja viestintätaidoista, alan perustaidoista, oman työn arvioinnista, luovuudesta ja alan haittapuolista. Osa opiskelijoiden oppimista taidoista on kuitenkin sellaisia, että niitä opitaan sekä harjoittelussa että yliopistokoulutuksessa.

Harjoittelupedagogiikan kehittämisen ohella huomiota olisikin kiinnitettävä myös koulun penkillä opitun konkretisoimiseen opiskelijoille työelämässä hyödynnettävänä osaamisena.

Asiasanat: harjoittelu, oppiminen, yliopistokoulutus, opiskelijat

Pietiläinen, Ville – Korkeakoski, Esko. 2012. ARVOVALINTOJEN OIKEUTUS JA LÄPINÄKYVYYS KANSALLISESSA KOULUTUKSEN ARVIOINNISSA. Kasvatus 43 (3), 279–290.

Artikkelissa tarkastellaan arvovalintojen oikeutusta ja läpinäkyvyyttä kansallisessa koulutuksen arvioinnissa. Arvioinneissa tehtävät valinnat ovat aina sidoksissa arvioinnin tilaajan, toteuttajan ja siihen osallistuvien henkilöiden arvoihin. Arvovalinnat eivät myöskään ole irrallaan yhteiskunnassa vallalla olevista arvoista. Arvotyöskentelyn relatiivisen luonteen vuoksi lähtökohtana tulisi olla arvovalintojen läpinäkyvyys kaikissa arvioinnin vaiheissa. Arvovalintoihin ja niiden oikeutukseen liittyvää teoriapohjaa jäsenetään tässä artikkelissa arvottamisen käsitteen avulla. Teoriapohjaa testataan kansallista koulutuksen arviointia kuvaavan tapausesimerkin avulla. Tapauskuvaus analysoidaan matriisissa, joka ilmentää arvottamisen ydintekijöitä. Artikkelissa todetaan, että tehdyt arvovalinnat ja niiden oikeutus ovat läpinäkyvästi esillä tapauskuvauksessa, mutta arvioinnin eri osapuolten osallistuminen arvottamistyöskentelyyn toteutuu vaihtelevasti. Artikkelin päätty esitykseen, jonka mukaan arvottamisteoriaa tulisi kehittää siten, että se palvelisi nykyistä selkeämmin arviointikäytäntöjä ja tukisi eri osapuolten osallistamista.

Asiasanat: arviointi, arvottaminen, arvot, arvovalinnat, koulutus